

Міністерство освіти і науки України
Одеська державна академія будівництва та архітектури
Одеська міська рада
Technical University of Moldova (Молдова)
Wrocław University of Environmental and Life Sciences (Польща)
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Національний університет «Львівська політехніка»
Громадська спілка «Українське товариство геодезії і картографії»
Всеукраїнська громадська організація «Асоціація фахівців землеустрою України»
Громадська організація «Всеукраїнська спілка оцінювачів землі»
«ЕСРАЙ Україна»

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції
«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПЛАНУВАННІ ТЕРИТОРІЙ»

06-08 жовтня 2022 року
Одеса

properly used. "Cartographic censorship" is practically impossible in today's world, since providers of high-resolution geospatial data are not under the control of the Ukrainian government. It is necessary to "sort" the information of the land and urban cadasters according to their value for the aggressor. Information about infrastructure objects, terrain, but not all cartographic data without exception are important. Information about the functional zoning of the territory and the index cadastral map are hardly valuable for aggressor.

Counterintelligence screening of individuals for access to the inventory makes sense when all individuals with access are screened. It is necessary to log and check abnormal operations of access to cadaster geospatial data.

РОЗВИТОК ДЕГРАДАЦІЙНИХ ГРУНТОВИХ ПРОЦЕСІВ ТА ЯКІСНИЙ СТАН СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІЙ УГІДЬ НА ТЕРИТОРІЇ КОДИМСЬКОЇ ТГ ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Сербов М.Г., д.е.н., доцент, Данілова Н.В., к.г.н., ст.викладач,

Завоєнко Д.В., студентка

Одеський державний екологічний університет, м.Одеса, Україна

Деградація ґрунтів - погіршення властивостей ґрунтів, зумовлене зміною умов ґрунтоутворення внаслідок господарської діяльності людини або природних процесів, стимульованих цією діяльністю, що супроводжується втратою ґрунтами продуктивних та екологічних функцій. В Україні деградаційні процеси ґрунтів набирають обертів. Зокрема, це відбувається через неправильне використання земель аграріями, недооцінку небезпеки та відсутність державної підтримки щодо відновлення родючості ґрунтів. Деградаційні процеси розділяються на природні, природно-антропогенні і власне антропогенні. Типів деградації на даний момент існує кілька: опустелювання, засолення, ерозія, забруднення, заболочування, виснаження землі в результаті тривалого її використання.

При оцінці та обліку деградаційних процесів використовуються два показники:

- 1 - ступінь деградації ґрунтів;
- 2 - відсоток участі деградованих ґрунтів у ґрунтовому покриві (оцінка територіального прояву деградаційних процесів).

Саме ерозійні процеси щороку перетворюють значні території у деградовані ґрунти. Основними факторами, що сприяють розвитку ерозії, є нерегульованість поверхневого стоку, зливовий характер опадів, ступінь розчленованості рельєфу, стан біоценозів, спрямованість антропогенної діяльності. Прогрес розвитку яружно-балкової системи просто катастрофічний, особливо у степовій зоні. На пасовищах ерозійні процеси розвиваються менш інтенсивно. Однак внаслідок перевантаження пасовищ, худоба виїдає траву під корінь та пошкоджує копитами дерновий покрив, що спричиняє активізацію цих процесів.

Щодо динаміки ерозійних процесів, то особливо високими темпами зростає площа середньо- та сильнозмитих ґрунтів.

Поряд з площинною ерозією досить інтенсивно розвиваються процеси лінійного розмиву та яроутворення. Зустрічаються всі їх генетичні форми (берегові, привододільні, балкові), з переважанням берегових ярів. На крутих яружних схилах відмічаються активні оповзні.

Серед сільськогосподарських угідь найбільш часто піддані змиву рілля.

В Кодимській ТГ найбільшу площу займають землі сільськогосподарського призначення – 54710,13 га (67,00%).

Загальна площа орних земель – 44230,23 га (80,84%), багаторічних насаджень 4404,12 га (4,64%), сіножаттей – 648,09 га (1,18%), пасовищ – 5631,72 га (10,29%).

В економіці району головне місце займає агропромисловий комплекс, основу якого складає сільське господарство, яке спеціалізується на виробництві зерна, цукрових буряків, овочів, фруктів та продукції тваринництва. В зв'язку з великою розораністю земель та відсутністю науково-обґрунтованої системи

використання земель, якісний стан сільськогосподарських угідь погіршується, що призводить до збільшення площі деградованих і малопродуктивних земель та сприяє розвитку процесів ерозії.

Ґрунтовий покрив району представлений переважно темно-сірими опідзоленими важкосуглинковими слабозмитими, темно-сірими опідзоленими і реградованими ґрунтами та чорноземами опідзоленими реградованими важкосуглинковими середньозмитими (17,42%, 8,83% площі ТГ). Слабозмиті ґрунти по ТГ складають 2255,13 га (2,76%); середньо-змиті ґрунти – 13455,70 га (16,48%) і сильнозмиті ґрунти – 6,491,30 га (7,95%). В основному ступінь еродованості залежить від стрімкості схилів. Якщо проаналізувати стрімкість схилів району з агровиробничими групами ґрунтів, то ми побачимо тенденцію - чим більший схил ($>5^\circ$) - тим більша змитість ґрунтів. Із-за не раціонального використання земель сільськогосподарського призначення, змитість ґрунтів з'являється від 1° (переважна площа просапних та виснажуючих культур кукурудза, соняшник, ріпак).

Площа земель зі стрімкістю $0-3^\circ$ складає –39382,96 га, що становить 48,23% від загальної площі району. Площа земель зі стрімкістю від $3-5^\circ$ - 9650,63 га, 11,81 % від загальної площі району. Площа земель зі стрімкістю від $5-7^\circ$ - 17005,68 га, 20,83 % від загальної площі району. Стрімкість схилів від $7-10^\circ$ займають територію 12972,2 га, 15,89% від загальної площі району, площа земель зі стрімкістю більше 10° становить 13553,97 га, 16,60% від загальної площі району.

Для запобігання збільшення ерозійних процесів та збереження родючості ґрунтів в першу чергу необхідно визначити придатність сільськогосподарських угідь для використання їх у сільському господарстві (відповідно до агровиробничих груп ґрунтів та стрімкості схилів). Після чого деградовані і малопродуктивні землі потрібно вилучити зі складу ріллі та перевести їх у тимчасову консервацію (реабілітація (залуження)) чи постійну консервацію (переведення у пасовища, сіножаті, під природоохоронні або рекреаційні

ділянки та заліснення), таким чином суттєво збільшиться площа кормових угідь та площа ділянок під лісними насадженнями, відповідно, зменшиться площа розораності, що в свою чергу зменшить прояву ерозії.

Небезпека подальшого розвитку ерозійних процесів обумовлює необхідність більш ефективного використання еродованих і ерозійно небезпечних земель. Це вимагає вдосконалення методики, протиерозійної організації території сільськогосподарських організацій з урахуванням адаптивного підходу до розробки і здійснення заходів, спрямованих на підвищення протиерозійної стійкості ландшафтів і збільшення продуктивності сільськогосподарських угідь, виявлення ефективності землеустрою.

МОНІТОРИНГ ҐРУНТІВ І ЗЕМЕЛЬ В МЕЖАХ ТРАПІВСЬКОГО СТАЦІОНАРУ

Тортик М.Й., к.г.н, доцент, Тишевич А.О., аспірант,
Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова, м.Одеса, Україна

В 1971 році на геолого-географічному факультеті Одеського університету імені І. І. Мечникова було відкрито Проблемну науково-дослідну лабораторію географії ґрунтів та охорони ґрунтового покриву чорноземної зони (ПНДЛ – 4), науковим керівником якої до 1996 р. був завідувач кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів проф. І. М. Гоголев. Під його керівництвом, починаючи з 1970 – 1971 р.р., співробітниками кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів та ПНДЛ – 4 започатковані дослідження впливу зрошення водами різної іригаційної якості на властивості і продуктивність ґрунтів півдня України, які і стали основним напрямком діяльності лабораторії.

Такий напрямок досліджень вимагав проведення режимних досліджень, вивчення динаміки властивостей ґрунтів з різним характерним часом розвитку, закладення різноманітних польових дослідів тощо. З цією метою, на землях господарств, розміщених в районах досліджень, виникла потреба в створенні